

Lausunto kanteluun ympäristöterveystarkastajan virkatehtävän hoitamisesta**Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen
Alueellinen ympäristönsuojelu**

Itä-Suomen aluehallintovirasto on lähettänyt Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunnalle 3.2.2020 päivätyn kuulemisilmoituksen sisältäen selvitys- ja lausuntopyynnön. Kaksi henkilöä arvostelee hallintokantelussaan ympäristöterveystarkastajan toimintaa As Oy Kuopion Antinkartanon asiassa. Aluehallintovirasto on pyytänyt Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakuntaa toimittamaan aluehallintovirastolle lausunnon asiasta. Ennen lausunnon antamista tulee asiaa hoitaneilta viranhaltijoilta pyytää selvitys, jossa heillä on tilaisuus lausua mielipiteensä ja antaa selityksensä kantelun johdosta. Lausuma ja selvitys asiakirjoineen tulee toimittaa Itä-Suomen aluehallintovirastoon viimeistään 2.3.2020 mennessä. Aluehallintovirasto on myöntänyt lisäaikaa 17.3.2020 saakka.

Kantelu koskee ympäristöterveystarkastajan toimintaa As Oy Kuopion Antinkartanon vesivahingon korjauksen yhteydessä marras-joulukuussa 2017. Kirjeessä pyydetään selvittämään, onko ympäristöterveystarkastaja tehnyt virkavirheen, kun As Oy Kuopion Antinkartanossa tehtiin vesivahingon korjausta. Työtä ei tehty kuten asbestia sisältävissä asunnoissa on tehtävä.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt erityisesti ottamaan kantaa

- onko kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tai sen viranhaltijoille tullut tietoa As Oy Kuopion Antinkartanon asbestikuitunäytteen tuloksesta;
- mitä tietoa työsuojeluviranomaiselta on tullut As Oy Antinkartanoon annetun käyttökiellon antamisen (4.12.2017) jälkeen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tai sen viranhaltijoille, jos edellä mainittu tietoa laboratoriotuloksista ja/tai työsuojeluviranomaisen jatkotoimista on tullut niin, mitkä ovat olleet kunnan terveydensuojeluviranomaisen toimet As Oy Kuopion Antinkartanon asukkaiden terveydellisten olosuhteiden osalta;
- miten kantelukirjeessä kuvaamaa asiaa on käsitelty terveydensuojeluviranomaisessa
- onko asiaa hoitanut ympäristöterveystarkastaja toiminut virkatehtävissään ja asianhoidossaan terveydensuojelulain ja hallintolain edellyttämällä tavalla.

Hallintokantelun allekirjoittaneet ovat lähettäneet 29.11.2019 päivätyn kirjeen Kuopion perusturva- ja terveyslautakunnalle. Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueet on lähettänyt kirjeen ympäristöterveydenhuoltoon, jonne se on saapunut 3.1.2020.

Ympäristöterveydenhuolto on pyytänyt asiaa hoitaneelta ympäristöterveystarkastajalta selvityksen asiasta. Ympäristöterveydenhuolto on todennut, että sille toimitettu kirje koskee ilmoitusta, jossa epäillään viranhalti-

jaa virheellisestä menettelystä ja laiminlyönnistä. Ympäristöterveydenhuolto on siirtänyt tehdyn ilmoituksen 28.1.2020 Itä-Suomen aluehallintovirastolle, joka käsittelee mm. kunnan ympäristöterveydenhuoltoa koskevat kantelut.

Itä-Suomen aluehallintoviraston kuulemisilmoituksen johdosta ympäristöterveydenhuolto on pyytänyt asiaa hoitaneelta ympäristöterveystarkastajalta selvityksen asiasta. Ympäristöterveydenhuollossa asiaa on hoitanut yksi ympäristöterveystarkastaja. Asiaa ei ole käsitelty terveydensuojeluviranomaisessa muilta osin, kuin pyytämällä selvitys asiaa hoitaneelta viranhaltijalta tehdystä kantelusta ja siirtämällä asia Itä-Suomen aluehallintovirastolle. Ympäristö- ja rakennuslautakunta ei ole käsitellyt asiaa aiemmin.

Ympäristöterveystarkastaja on toimittanut 13.2.2020 yksityiskohtaisen selvityksen asian hoitamisesta. Selvityksessä käy ilmi, että ympäristöterveystarkastaja on ollut yhteydessä toisen kantelun allekirjoittajan kanssa käydynt yhteydenoton 28.11.2017 jälkeen taloyhtiön isännöitsijään viivyttelemättä. Kantelun tekijä ilmoitti, että hän on ollut itse yhteydessä AVI:n työsuojeluosastoon. Isännöitsijä toimitti 29.11.2017 ympäristöterveydenhuoltoon asbestikartoitusraportin ja ilmoitti, että pölysuojauksessa on ollut puutteita ja niihin on puututtu.

Laissa eräistä asbestipurkutöitä koskevista vaatimuksista (684/2015) on säädetty mm. asbestipurkutyöluvasta. Tässä laissa asbestipurkutyöllä tarkoitetaan asbestia sisältävien rakenteiden ja teknisten järjestelmien purkamista, poistamista, säilytettävien rakenteiden suojausta, purkukohteen siivoamista ja muuta vastaavaa rakenteiden purkamiseen ja poistamiseen välittömästi liittyvää työtä, jossa voidaan välittömästi altistua asbestipölylle. Työturvallisuuslaissa (738/2002) on määräyksiä muiden henkilöiden pääsyn estämisestä vaara-alueelle. Tämä koskee kaikkia työmaalla liikkuvia myös muun henkilön kodissa tehtävää työtä. Näiden lakien noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojeluosaston tarkastaja oli tehnyt tarkastuksen kiinteistöön 1.12.2017 ja asettanut väliaikaisen käyttökieltoon huoneistot A6, A7, A10 ja A11. Huoneistoissa oli tehty asbestipurkutyöksi luokiteltavaa rakenteiden purkua ilman asianmukaista asbestipurkutyömenettelyä. Ympäristöterveystarkastaja sai tiedoksi tarkastuskertomuksen 4.12.2017. Tämän jälkeen työsuojeluviranomaiselta ei ole ollut yhteydenottoja ympäristöterveydenhuoltoon.

Isännöitsijä ilmoitti 4.12.2017, että kohteesta otetaan asbestipölynäytteet.

11.12.2017 isännöitsijä ilmoitti asbestitutkimustulokset. Kaikki ilmanäytteet olivat puhtaita, mutta yhdestä asunnosta (asunto 11) oli lattian pyyhintänäytteessä löytynyt asbestia, joka oli todennäköisesti peräisin putkieristeestä. Asbestipurkutyöt olivat käynnissä, minkä jälkeen asunnossa 11 tehdään asbestisiivous.

11.12.2017 A10 asunnon omistaja on toimittanut tilaamansa asbestikuitunäyteanalyysivastauksen (2518717) ympäristöterveystarkastajalle.

Asumisterveysasioissa ympäristöterveydenhuollossa arvioidaan tapauskohtaisesti riittääkö asiassa ohjaus ja neuvonta vai vaatii se vireilleottamisen ja sitä kautta esim. asunnontarkastuksen. Tässä asiassa ensisijainen viranomaisvalvontavastuu oli työsuojeluviranomaisella, koska se valvoo

asbestitöitä (Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta 798/2015). Vaikka työsuojeluviranomaisen valvonta kohdistuu työntekijöihin ja työnantajaan, on heidän antamallaan velvoitteilla ja määräyksillä kuitenkin suora yhteys myös asuntojen olosuhteisiin (esim. suojaukset ja pölysiivoukset). Koska työsuojeluviranomainen oli jo tehnyt asiassa viranomaisvalvontaa ja antanut vastuullisille toimijoille velvoitteita ja käyttökiellon. Ympäristöterveystarkastaja on arvioinut, että ympäristöterveydenhuollon puolelta asiassa oli tarkoituksenmukaisinta antaa ohjeistusta ja neuvontaa, johon sisältyi myös asukkaille annetut ohjeet. Ohjausta ja neuvontaa annettiin tasapuolisesti myös muille asianosaisille. Viranomaisyhteistyön kautta ympäristöterveystarkastaja on saanut työsuojeluviranomaiselta tiedokseen asiaa koskevat viranomaisasiakirjat. Taloyhtiöltä, jonka vastuulla rakennuttajana ja kiinteistönomistajana asian hoitaminen oli, saatiin myös tiedot niistä toimenpiteistä, joihin se ryhtyi em. asiakirjojen ja toisaalta asbestinäytteiden perusteella.

Ns. asumisterveysasetuksessa (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 545/2015, asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista) on asbestista todettu seuraavaa: 19 § Asbestikuitujen esiintymistä pinnoille laskeutuneessa pölyssä pidetään toimenpiderajan ylittymisenä. Sisäilman asbestikuitujen pitoisuus ei saa ylittää 0,01 kuitua/cm³. Lisäksi 4 §:ssä todetaan, että mittaus ja näytteenotto tulee tehdä ensisijaisesti asunnon tai muun oleskelutilan tavanomaista käyttöä vastaavissa oloissa. Terveyshaittaa selvittäessä on mittauksessa ja näytteenotossa käytettävä standardoituja menetelmiä tai vastaavia muita luotettavia menetelmiä. Mittaus- ja näytteenottolaitteiden pitää olla valmistajan ohjeiden mukaisesti kalibroituja. Näyte tulee ottaa ja analysoida laboratorion ohjeiden ja laadunvarmistusjärjestelmän mukaisesti. Mittaus- ja analyysituloksia sisältävässä lausunnossa on aina ilmoitettava käytetty mittaus-, näytteenotto- ja analysointimenetelmä sekä määritysraja ja tulosten tulkinnassa noudatetut periaatteet. Toimenpiderajan ylittymistä arvioitaessa on tehtävä mittaus- tai näytteenottotapahtumaa ja jatkoanalyysiä koskeva epävarmuustarkastelu. Toimenpideraja ylittyy, jos tässä asetuksessa tarkoitettujen altisteiden numeeriset arvot ylittyvät mittausepävarmuus huomioon ottaen. Asetuksen 2 §:ssä altisteen toimenpideraja määritellään seuraavasti: toimenpiderajalla tarkoitetaan pitoisuutta, mittaustulosta tai ominaisuutta, jolloin sen, kenen vastuulla haitta on, tulee ryhtyä terveydensuojelulain 27 §:n tai 51 §:n mukaisiin toimenpiteisiin terveyshaitan selvittämiseksi ja tarvittaessa sen poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Esitys

Ympäristö- ja rakennuslautakunta esittää lausuntonaan:

Ympäristöterveystarkastaja ja terveydensuojeluviranomainen ovat toimineet As Oy Kuopion Antinkartanon asiassa asianmukaisesti ja voimassa olevan terveydensuojelulain ja hallintolain edellyttämällä tavalla, ja ottaen huomioon, mitä asbestityön turvallisuudesta on muualla säädetty. Ympäristönsuojelutarkastajalla eikä terveydensuojeluviranomaisella ole ollut syytä epäillä, etteikö aluehallintoviraston työsuojeluviranominen hoitaisi työsuojeluviranomaiselle kuuluvia tehtäviä, joissa otetaan myös huomioon ulkopuolisten suojaaminen.

Ympäristöterveystarkastaja on kantelun toisen allekirjoittajan ensimmäisen yhteydenoton jälkeen huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asiaan liittyvät tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hän on neuvonut ja ohjannut asianosaisia tasapuolisesti hyvää hal-

lintotapaa noudattaen. Neuvonta sekä muut asiaan liittyvät toimenpiteet olivat kokonaisuudessaan sekä tarkoituksen- että vakiintuneiden toimintatapojen mukaisia. Ensisijainen viranomaisvalvontavastuu oli tässä asiassa, kuten vastaavissa asbestiasioissa yleensäkin, AVI:n työsuojeluosastolla.

Mikäli taloyhtiö ei olisi työsuojeluviranomaisen velvoitteista huolimatta hoitanut sen vastuulle rakennuttajana ja kiinteistönomistajana kuuluneita tehtäviä asbestiongelman selvittämiseksi ja asbestisiivouksien hoitamiseksi, olisi asia otettu tarvittaessa vireille myös ympäristöterveydenhuoltoon. Asia olisi otettu myös myöhemmin vireille, mikäli huoneistohaltijoilla tai osakkeenomistajilla olisi ollut epäily siitä, että huoneistoon / huoneistoihin olisi toimenpiteistä huolimatta jäänyt asbestikuituja siten, että niistä olisi voitu epäillä aiheutuvan terveydensuojelulain 1 §:n mukaista terveyshaittaa huoneistossa oleskeleville, eikä taloyhtiö olisi ryhtynyt enää toimenpiteisiin ongelman selvittämiseksi ja / tai korjaamiseksi. Asiaan liittyviä yhteydenottoja ei kuitenkaan ole ollut 28.12.2017 jälkeen.

Lausunto ja selvitys asiakirjoineen toimitetaan Itä-Suomen aluehallintovirastoon.

Sovelletut oikeusohjeet

Terveysturvallisuuslaki (763/1994) 3 §, 6 §, 7 §, 27 §, 47 § ja 51 §
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (545/2015), asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista
Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista (684/2015) 1 § ja 16 §.
Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta (798/2015) 4 §
Työturvallisuuslaki (738/2002) 5 §, 11 §, 52 § ja 65 §
Hallintolaki (434/2003) 6 §, 8 §, 10 § ja 31 §

Liitteet

- 6 1139/2020 Kuulemisilmoitus (Ei julkaista internetissä)
- 7 1139/2020 Hallintokantelu (Ei julkaista internetissä)
- 8 1139/2020 Hallintokantelun liitteet 1-6 (Ei julkaista internetissä)
- 9 1139/2020 Ympäristöterveystarkastajan selvitys (Ei julkaista internetissä)
- 10 1139/2020 Ympäristöterveystarkastajan selvityksen liitteet 1-6 (Ei julkaista internetissä)

Viiteaineisto

- * 1139/2020 Asian siirto, kantelu (Ei julkaista internetissä)
- * 1139/2020 Selvityspyyntö AVI:lle kantelusta As Oy Kuopion Antin-kartanon asiassa (Ei julkaista internetissä)

Valmistelija

Hannu Kirjavainen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2272

Kuopion kaupunki

Ympäristö- ja rakennuslautakunta

12.03.2020

24 §

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen

Lautakunta hyväksyy ympäristöjohtajan esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

